

РЕШЕНИЕ

№ 43

гр. Велико Търново , 05.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И
ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ** в публично заседание на двадесет и четвърти
февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ИСКРА ПЕНЧЕВА Въззивно гражданско дело
№ 20204000500284 по описа за 2020 година

за да се произнесе взе предвид следното:

С Решение № 207/ 22.07.2020 г. по Гр. дело № 159/ 2020 г. по описа на ОС – Ловеч съдът е признал за установено на основание чл.124 ал.1 ГПК вр. чл.564 ал.2 ГПК правото на синдика на „Корект Фарм“ ЕООД – в несъстоятелност да получи от „КТБ“ АД – в несъстоятелност временно удостоверение № 5/ 17.08.2009 г., удостоверяващо правата на „Корект Фарм“ ЕООД върху 149 676 бр. налични поименни акции с право на глас, всяка с номинална стойност от по един лев, от капитала на „Медицинска техника“ АД, ЕИК 000620325, от емисия МТ-01-07, с поредни номера от 224 515 до 374 190, за осребряването им в производството по несъстоятелност на „Корект Фарм“ ЕООД.

Срещу това решение е подадена въззивна жалба от „КТБ“ АД – в несъстоятелност, която го счита за недопустимо като постановено по недопустим иск предвид липсата на правен интерес от предявяването му. Излага, че ищецът цели да получи ценната книга, държана от Банката, но не е предявил осъдителен иск за осъждане на Банката да я предаде, а установителен такъв, че има право да я получи. Такъв иск не можел да удовлетвори търсената от него защита, защото уважаването му не задължава Банката да предаде държането. Ищецът можел да предяви установителен иск с предмет, че договорът за реален залог, по силата на който Банката държи ценната книга, е недействителен, но в случая такъв иск не бил предявен. По тези съображения моли решението на ОС – Ловеч да бъде обезсилено. В случай, че съдът го счете за допустимо, заема становище, че е неправилно и необосновано. Съдът неправилно приел, че при започнало осребряване на масата на несъстоятелността на „Корект Фарм“ ЕООД, Банката задържа ценната книга без основание. Сочи, че основанието Банката да държи временното удостоверение е договорът за реален залог, чиято валидност не е оспорена и който давал право на зложния кредитор да реализира

своето заложно право извън производството по несъстоятелност на залогодателя и без съдебна намеса съгласно Глава 6 на ЗБН. Лишаването на Банката от държането на ценната книга, би я лишило от възможността да продаде своето вземане от „Корект Фарм“ ЕООД със съпровождащите го обезпечения и съответно би накърнило интересите ѝ. Съдът неправилно тълкувал и приложил разпоредбата на чл.719 ТЗ, която изисква заложената вещ да бъде предадена на синдика, но само в случай, че не е предвидено със закон продажбата ѝ да става без съдебна намеса, а ЗБН предвиждал именно такава възможност. Моли решението да бъде отменено.

С Определение № 269/ 30.10.2020 г. ВТАС е счел исквата молба, въз основа на която е образувано Гр. дело № 159/ 2020 г. по описа на ОС – Ловеч, за нередовна и е дал указания на синдика Г.Г. Ч. да отстрани констатираните от съда нередовности. В указания срок е подадена молба от синдика, в която той заявява, че искът е предявен от него в качеството му на представляващ „Корект Фарм“ ЕООД – в несъстоятелност, изложил е съображения за правния си интерес от иска и е конкретизирал исквата си претенция.

В отговора си на въззивната жалба поддържа, че обжалваното решение е правилно. Излага, че няма правен интерес от осъдителен иск за връщане на ценната книга, защото при осъждане за извършване на незаместимо действие принудителното изпълнение става само чрез налагане на глоби и няма да се получи целената защита на кредиторите на несъстоятелния търговец. Поддържа, че Банката няма право да държи процесната ценна книга с оглед задължението ѝ по силата на чл.719 ТЗ да я предаде на синдика за осребряването ѝ в производството по несъстоятелност. Поначало сочи като ирелевантно за задължението за предаване на ценната книга дали в полза на Банката съществува заложно право върху ценната книга, но твърди, че тя няма такова с оглед одобрения от съда списък на приетите вземания, при което нито се ползва с право на предпочитателно удовлетворение от ценната книга, нито има право да я реализира извънсъдебно. Моли решението да бъде потвърдено.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259 ал.1 ГПК, от легитимирана страна, против обжалваем съдебен акт, поради което е процесуално допустима и следва да се разгледа по същество. В изпълнение на задълженията си по чл.269 от ГПК въззивният съд извърши служебна проверка относно валидността на обжалваното решение и допустимостта му в обжалваните части и намира, че съдебният акт не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановен е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвен е в писмена форма, подписан е и е разбираем. Не са налице и процесуални нарушения, обуславящи неговата недопустимост. След извършеното от синдика Г.Г. Ч. уточнение, че исквата претенция е предявена от него в качеството му на представляващ „Корект Фарм“ ЕООД – в несъстоятелност, искът се счита предявен от надлежната процесуално легитимирана страна. Оплакванията на жалбоподателя за недопустимост на решението като постановено по недопустим иск са неоснователни. С оглед обосноваването на правния интерес на дружеството от предявения иск с образувано пред РС – Ловеч охранително производство по гр. дело № 1040/ 2019 г. за обезсилване на процесното временно удостоверение и изложените обстоятелства за липса на качество заложен кредитор на „КТБ“ АД поради отричане в производството по несъстоятелност на заложното ѝ право по договор за реален залог върху ценната книга и съответно липсата на основание да я държи и да я осребри за удовлетворяване на вземането си от дружеството и за отказ на банката да върне ценната книга на носителя на материализираните в нея права, правилно първоинстанционния съд е подвел исквата претенция под нормата на чл.124 ал.1 ГПК вр. чл.564 ал.2 ГПК и е разгледал и се е произнесъл именно по този иск. Диспозитивът на съдебния акт възпроизвежда буквално формулирания от ищеца петитум, като непрецизността му не е основание за недопустимост на решението, защото ако волята на съда не е ясна за страните, тя подлежи на тълкуване по реда на чл.251 ГПК. Неправилно е становището на „КТБ“ АД, че ищецът разполага с осъдителен иск за предаване на фактическата власт върху ценната книга. Такъв би бил процесуално недопустим в каквато насока е формираната

практика по приложение на чл.108 ЗС към претенции за връщане на поименни акции, респ. временни удостоверения – Определение № 745/ 25.11.2014 г. по ч.т.д. № 3121/2014 г. по описа на ВКС и Определение № 172/ 15.04.2020 г. по ч.т.д. № 226/ 2020 г. на ІІ т.о. на ВКС. Съгласно същата независимо на какво основание е станало предаването на ценната книга, връщането ѝ във фактическа власт на правоимащото лице не може да стане чрез способите за защита на вещни права или чрез способите за връщане на държането, защото независимо че имат вещствена форма и представляват движими вещи, водещо при акциите, съответно при временните удостоверения за тях е, че те удостоверяват участие в търговското дружество и произтичащите от това права. Защитата на правоимащото лице при всяко загубване на фактическата власт върху ценна книга е по реда на обезсилването ѝ, предвиден в чл.560 и сл. от ГПК. Относно иска по чл.564 ал.2 ГПК – той е положителен установителен иск, че ищецът притежава правата върху ценната книга, от владението на която е лишен, а не е отрицателен установителен иск, че лицето, което упражнява фактическа власт върху нея, не е носител на тези права и няма право да я държи. Отричането правата на ответника върху нея – в казуса отричане на заложеното право в негова полза – е в предмета на доказване по настоящото дело, тъй като правата на ищеца произтичат от установяването на този факт. Отделно установителен иск с предмет, че договорът за реален залог, по силата на който Банката държи ценната книга, е недействителен, би бил процесуално недопустим, тъй като в производството по несъстоятелност съществува специален ред за установяване на привилегии на предявените вземания и този ред е изчерпан.

Съдът, като взе становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира следното:

„Корект Фарм“ ЕООД е в производство по несъстоятелност, която е обявена с Решение № 47/ 08.06.2015 г. по Т.д. № 74/ 2014 г. на ОС – Ловеч. Не е спорно, че дружеството притежава 149 676 бр. налични поименни акции от капитала на „Медицинска техника“ АД, ЕИК 000620325 – с право на глас, всяка с номинална стойност от по един лев, от емисия МТ-01-07, с поредни номера от 224 515 до 374 190, за които е издадено временно удостоверение № 5/ 17.08.2009 г. Видно от Алонж № 1 към временното удостоверение на 07.11.2012 г., това удостоверение е заложено в полза на „КТБ“ АД по силата на договор за реален залог от 07.11.2012 г., за обезпечаване на всички настоящи и бъдещи вземания на Банката, възникнали на основание договор за банков кредит от 23.04.2012 г. и анекс към него. Съгласно чл.8 на договора за реален залог страните са се договорили, че при изпадане на кредитополучателя в забава, удовлетворението на заложния кредитор от залога ще стане без съдебна намеса. В алонжа е отразено, че ценната книга е предадена в държане на Банката и това обстоятелство не е спорно. Вземанията на „КТБ“ АД по сочения договор за кредит са предявени в производството по несъстоятелност на „Корект Фарм“ ЕООД и са включени в одобрения от съда с Определение № 191/ 17.04.2015 г. списък на приетите вземания като необезпечени и с поредност на удовлетворяване по чл.722 ал.1 т.8 ТЗ. Първоначално вземанията са били включени от синдика като обезпечени с цитирания по-горе договор за реален залог, но по възражение на длъжника съдът по несъстоятелността е приел, че залогът по чл.310 ТЗ е непротивопоставим на останалите кредитори поради липса на достоверна дата и е коригирал списъка. „КТБ“ АД не е предявила иск по чл.694 ал.2 ТЗ за установяване на привилегия за вземането си от длъжника. В продължение на четири години синдикът на несъстоятелния търговец Г.Ч. е отправял молби до Банката за връщане на временното удостоверение с цел осребряването му в производството по несъстоятелност, но това не е сторено, а напротив – Банката е предприела действия по продажба на вземането си от „Корект Фарм“ ЕООД, ведно с обезпечението в рамките на своето производство по несъстоятелност. Поради отказа на Банката да предаде на синдика ценната книга пред РС – Ловеч е заявено искане за обезсилването ѝ и пред този съд е висящо гр. дело № 1040/ 2019 г. В това производство „КТБ“ АД е противопоставила на молителя учреденото в нейна полза заложно право, което е аргументирало предявяването на настоящия иск и съответно е довело до спиране на охранителното производство на основание чл.564 ал.2 ГПК.

При така изяснената фактическа обстановка, се налагат следните правни изводи:

Установителният иск по чл.564 ал.2 ГПК, с който е сезиран съдът, е обусловен от производство по чл.560 ГПК за обезсилване на ценни книжа, в което правата на молителя върху ценната книга се оспорват от трето лице, противопоставящо свои права върху нея. Изходът по този иск пряко рефлектира върху изхода на охранителното производство – при уважаването му ценната книга се обезсилва, като съдебното решение я замества и позволява на носителя на правата, материализирани в нея, който е бил лишен от владението ѝ въпреки волята си или поради унищожаването ѝ, да упражни правата по нея. Съответно с обезсилването на ценната книга тя загубва своя конститутивен и/или легитимиращ ефект спрямо лицето, което я държи без основание, и то се лишава от възможността да упражни правата по нея. В настоящия казус „КТБ“ АД противопоставя на дружеството-носител на правата по ценната книга „Корект Фарм“ ЕООД заложеното си право по договор за реален залог и във връзка с това право – правомощието да реализира заложената вещ извън производството по несъстоятелност. С оглед тези възражения преценката на съда за основателността на предявения иск зависи от отговора на въпроса дали в полза на жалбоподателя „КТБ“ АД съществува заложно право и ако отговорът на този въпрос е положителен – дали залогоприемателят има право да реализира залога извън производството по несъстоятелност, при което не може да се счита, че държи ценната книга без основание.

Съдът в настоящия му състав намира, че жалбоподателят „КТБ“ АД няма качеството заложен кредитор по процесния договор за реален залог и съответно няма основание да упражнява фактическа власт върху процесната ценна книга. Това качество той е загубил с постановяване на определението по чл.692 ал.4 ТЗ на съда по несъстоятелността, с който акт е отречена обезпечеността чрез реален залог върху временно удостоверение № 5/ 17.08.2009 г. на предявеното от него и прието от съда вземане по договор за банков кредит от 23.04.2012 г. ТЗ предвижда необжалваемост на определенията по чл.692 ал.4 ТЗ, като всички приети вземания се класират в посочените в чл.722 ТЗ редове в зависимост от това как са приети и се удовлетворяват при спазването на тази поредност. Кредитор, който не е съгласен с приетото от съда по несъстоятелността относно вземането му, разполага с правото на иск по чл.694 ал.2 ТЗ в преклузивния срок по ал.4 за установяване спрямо всички кредитори на несъстоятелността и спрямо длъжника, че е титуляр на предявеното вземане или ако е възразено срещу привилегията му – че то е обезпечено. В случая жалбоподателят не е упражнил правото си на иск и вземането му е включено в списъка на приетите вземания като необезпечено. Този въпрос не може да бъде преразглеждан. Съгласно чл.739 ал.1 ТЗ непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права се погасяват, при което следва да се приеме, че в полза на Банката не съществува заложно право, основано на процесния договор за реален залог. Ценната книга, която ѝ е предадена в изпълнение на този договор, не обезпечава вземането ѝ и не може да бъде реализирана за привилигирано удовлетворяване на нейното притезание, а цената от продажбата ѝ ще послужи за съразмерно удовлетворяване на всички хирографарни кредитори, сред които за този актив от масата е и Банката. Липсата на заложно право е достатъчно основание за уважаване на предявения от „Корект Фарм“ ЕООД – в несъстоятелност иск, но предвид обстоятелството, че първоинстанционният съд е обосновал изводите си основно с липсата на законово основание заложената ценна книга да бъде реализирана извън производството по несъстоятелност, поради което и оплакванията във въззивната жалба са в този смисъл, за пълнота на изложението следва да се посочи следното: Дори и вземането на „КТБ“ АД да беше обезпечено със залог върху процесното временно удостоверение, Банката не може да го реализира без съдебна намеса /т.е. да го продаде без провеждане на изпълнително производство или в случая поради обявяване на длъжника в несъстоятелност – извън универсалното принудително изпълнение/. ВТАС изцяло споделя подробните мотиви на ОС – Ловеч и на основание чл.272 ГПК препраща към тях. Чл.719 ТЗ задължава синдика да изиска заложена вещ на длъжника

– част от масата на несъстоятелността от кредитор или от трето лице, което я държи и да я осребри по реда на Глава четиридесет и шеста ТЗ, освен ако със закон е предвидена продажбата ѝ от кредитора без съдебна намеса. В ЗБН липсва специална разпоредба, въвеждаща изисквания, различни от установените в чл.311 ал.1 ТЗ, за възникване на правото на синдика на заложния кредитор Банка да продаде заложената ценна книга. Поради това такава възможност ще е налице при хипотезата на цитираната норма, съгласно която за да възникне правото на кредитора по договор за реален залог при изпадане на длъжника в забава да продаде сам заложената ценна книга, следва да има изрична уговорка между страните удовлетворението от залога да стане без съдебна намеса и договорът да има достоверна дата. Двете изисквания следва да са налице кумулативно. Процесният договор няма достоверна дата по смисъла на чл.181 ал.1 ГПК, при което дори и в полза на „КТБ“ АД да съществуваше заложно право върху ценната книга, тя не би имала право на извънсъдебна реализация на залога.

С оглед изложеното, предявеният от „Корект Фарм“ ЕООД – в несъстоятелност иск с правно основание чл.124 ал.1 ГПК вр. чл.564 ал.2 ГПК за приемане за установено по отношение на „КТБ“ АД, че дружеството притежава правата върху временно удостоверение № 5/ 17.08.2009 г., инкорпориращо права върху 149 676 бр. налични поименни акции с право на глас, от емисия МТ-01-07, с поредни номера от 224 515 до 374 190, всяка с номинална стойност от по един лев – на обща стойност 149 676 лв., от капитала на „Медицинска техника“ АД, ЕИК 000620325, е основателен. Банката няма право да държи временното удостоверение, още по-малко да се разпорежда с него. Първоинстанционният съд е формирал същия краен извод и макар диспозитивът на решението му да е непрецизно формулиран, волята му, че няма основание ценната книга да се държи от Банката, а следва да се намира във фактическата власт на носителя на правата по нея, респективно на синдика с цел реализирането ѝ в производството по несъстоятелност, е недвусмислена. Решението следва да бъде потвърдено.

По разноските: Синдикът е претендирал присъждането на разноски по делото, но няма доказателства за направени такива.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 207/ 22.07.2020 г. по Гр. дело № 159/ 2020 г. по описа на ОС – Ловеч.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок, считано от връчване на препис от него на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____